POM Antwerpen Jaarrapport 2024

POM ANTWERPEN

Provincie Antwerpen

POM Antwerpen - Jaarrapport 2024

Voorwoord

In 2024 zetten de medewerkers van POM Antwerpen zich met daadkracht en visie in voor de realisatie van uiteenlopende projecten, elk met een eigen, tastbare meerwaarde. In samenwerking met onze partners werkten we doelgericht aan duurzame oplossingen met zowel ecologische als maatschappelijke impact.

In dit jaarrapport vindt u een selectie van de meest markante verwezenlijkingen. Ze illustreren onze ambitie en inzet, en bieden een inspirerend beeld van wat mogelijk is wanneer expertise en samenwerking hand in hand gaan.

Voor een volledig overzicht van alle projecten verwijzen we graag naar www.pomantwerpen.be.

Inhoud

Team POM Antwerpen

Personeelsleden 3

Directie en bestuur 4

Opvallende realisaties in 2024

Zijweg Veiling Zuid 5

Omgevingsvergunningen Essen & Zandhoven 5

Samenwerking met UA rond innovatie 7

APBC 10 jaar 9

Talentontwikkeling: samenwerking met Vitalent + Summer School, We Are Chemistry Jobevent 10

WESHARE: energiegemeenschappen als hefboom voor een succesvolle energietransitie 12

Life Aclima: beschrijving rol in project en concrete voorbeelden 13

TEAM POM ANTWERPEN

Personeelsleden

POM heeft 27 medewerkers in dienst: 22 op A-niveau (waarvan nu 3 werkzaam voor detailhandel), 2 op B-niveau, 4 op C-niveau. Maak kennis met de POMmers en hun specialisaties op onze website in de rubriek 'over ons'.

Directie en bestuur

Een nieuwe directeur

Op 2 september 2024 startte Miranda Coppens als nieuwe algemeen directeur bij POM Antwerpen.

Miranda is geen onbekende voor vele medewerkers en stakeholders van POM en provincie Antwerpen. Van 2007 tot en met 2022 was ze als diensthoofd Ruimtelijke Planning bij de provincie Antwerpen onder andere verantwoordelijk voor de opmaak van het Beleidsplan Ruimte.

Tot augustus 2024 was Miranda Omgevingsmanager bij de Vlaamse overheid. In die rol was ze verantwoordelijk voor gebiedsontwikkeling, omgevingsplanning, -projecten en -vergunningen en Vlaamse Investeringsprojecten voor het grondgebied van de provincie Antwerpen.

Met deze ervaringen, waarbij ze meerdere teams aanstuurde, brengt Miranda Coppens niet alleen waardevolle expertise maar ook een diepgaand inzicht in de ruimtelijke en economische dynamiek en organisatiemanagement mee.

Bestuur

Het **directiecomité** staat in voor de dagelijkse leiding van POM Antwerpen en bestaat uit de voltallige deputatie.
De gouverneur, de provinciegriffier, algemeen directeur POM en departementshoofd Economie zijn waarnemende leden.

De **raad van bestuur** van POM Antwerpen komt tweemaal per jaar samen en is in 2024 als volgt samengesteld:

Publieke sector - Provincieraadsleden:

Ludwig Caluwé (CD&V);
Jan De Haes, ondervoorzitter (NV-A);
Stefan De Winter (Vlaams Belang);
Seppe Gys (NV-A);
Kathleen Helsen, voorzitter (CD&V);
Ilse Jacques (NV-A);
Louis Schoofs (Groen);
Bruno Valkeniers (Vlaams Belang);
Diederik Vandendriessche (Groen);
Isabelle Vrancken (NV-A);
Wendy Weckhuysen (CD&V).

Privésector - Werknemersorganisatie:

Wim Penninckx (ACV);
Iris Baetens (ABVV);
Frank Van den Bogaert (ACLVB).

Privé sector - Werkgeversorganisatie:

Philippe Heyvaert (Voka);
Carl Van Dijck (Unizo);
Koen Lommelen (Boerenbond).
Privé sector - Fractie lokale besturen:
Gerda Broeckx (gemeente en OCMW Laakdal);
Patrick Feyaerts (gemeente en OCMW Heist-op-den-Berg);
Erica Caluwaerts (Stad Antwerpen).

Administratie:

Miranda Coppens, (sinds sept 2024), Algemeen directeur POM Antwerpen;
Chris Brouwers, departementshoofd Economie, Streekbeleid en Europa; (tot sept 2024 tevens waarnemend algemeen directeur POM Antwerpen);
Geert Penneman, Senior expert POM Antwerpen (als adviseur);
Eva De Raeymaekers, notulist.

OPVALLENDE REALISATIES IN 2024

1. Zijweg Veiling Zuid

Het bedrijventerrein Veiling Zuid in Sint-Katelijne-Waver is een bedrijventerrein voor agro-industrie, gelegen naast Belorta, Starpack en Coccinelle. Met dit bedrijventerrein heeft de Vlaamse Regering resoluut gekozen voor de clustering van de veilinggerelateerde industrie in de regio. POM Antwerpen realiseert er een globale ontwikkeling van 30ha. Het bedrijventerrein richt zich op grote spelers. Voor elke klant wordt een perceel "op maat" gemaakt. De globale ontwikkeling dateert van 2017, waarbij wegenis, met fietspaden en nutsinfrastructuur en meer dan 8 hectare gemeenschappelijke groen- en waterbuffers rondom het terrein werden aangelegd.

Voor een optimale opdeling van een groot perceel gelegen langs de Heisbroekweg was de aanleg van een zijweg noodzakelijk. Het bedrijf Aartsen kon zo reeds starten met de bouwwerkzaamheden. In mei 2024 werd er gestart met de werken, in september was het werk voorlopig opgeleverd. Ondertussen hebben 2 nieuwe bedrijven nl. Hortiplan en Anorel een bijkomend perceel aangekocht.

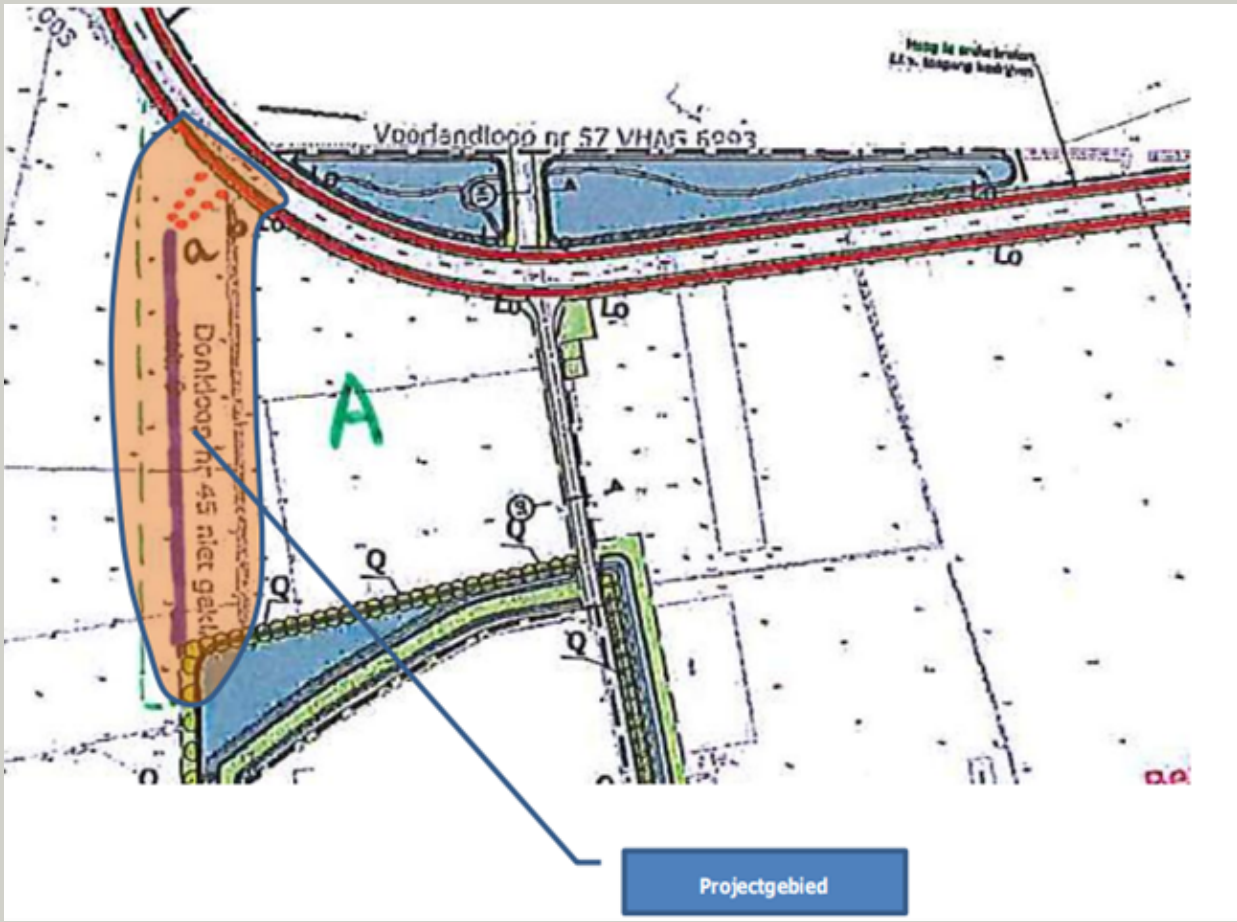

In 2025 wordt er nog 4,4ha bedrijfsgronden te koop aangeboden.

2. Omgevingsvergunningen Essen & Zandhoven

Essen Rijkmaker: uitbreiding fase 2

De gemeenteraad van Essen heeft 26 maart 2024 het gemeentelijk RUP Rijkmaker fase 2 definitief goedgekeurd. POM Antwerpen kocht de gronden van de eigenaars eind november 2024 minnelijk aan. Met de uitbreiding van Rijkmaker fase 2 komen de laatste nieuwe bedrijfsgronden

in Essen op de markt. Binnen het plangebied van 10 ha wordt ruimte voorzien voor een lokaal bedrijventerrein van ongeveer 7ha met de focus op de vestiging van kleine en middelgrote ondernemingen en ambachtelijke bedrijven. De zone is bestemd voor bedrijven die niet-verenigbaar zijn met de functie wonen.

Na de definitieve goedkeuring van het RUP werd gestart met de opmaak van de omgevingsvergunningsaanvraag voor het bouwrijp maken van het terrein, de aanleg van een gemeenschappelijke water- en groenbuffer en nutsvoorzieningen . Deze aanvraag zal begin 2025 ingediend worden.
Midden 2025 hoopt POM een omgevingsvergunning te bekomen. Direct daarna starten we met de verkoop van de eerste percelen en de werkzaamheden in functie van het bouwrijp maken van het terrein.

Zandhoven Vaartstraat: gezamenlijke ontwikkeling van bedrijventerrein in volle voorbereiding

Het bedrijventerrein Zandhoven Vaartstraat, gelegen naast de watergebonden zone van De Vlaamse Waterweg, wordt gezamenlijk ontwikkeld door de gemeente Zandhoven, De Vlaamse Waterweg en POM Antwerpen. Deze samenwerking werd in 2019 officieel vastgelegd.

Het terrein is opgedeeld in twee zones:
Deelzone 1 (ca. 2 ha): bestemd voor kmo's en wordt ontwikkeld door POM Antwerpen.
Deelzone 2: bestaande zone voor watergebonden activiteiten, met mogelijke ontwikkeling op langere termijn.

In 2023 keurde de Vlaamse Regering een nieuwe verordening goed over de opvang van hemelwater. Deze zou, indien van toepassing op het project, leiden tot een aanzienlijke toename van de buffercapaciteit en bijhorende kosten. Om dit te vermijden, dienden we in december 2024 tijdig een omgevingsvergunningsaanvraag in, voorafgaand aan de inwerkingtreding van de nieuwe regels. De gemeente beoordeelt momenteel de volledigheid van het dossier.

Daarnaast werd een aparte aanvraag ingediend voor het vellen van bomen in het kader van archeologisch onderzoek. Na een negatief advies van het Agentschap voor Natuur en Bos worden de nodige correcties aangebracht.
De voorbereiding van het aanbestedingsdossier voor de infrastructuurwerken staat gepland in 2025, met het oog op uitvoering nadien.

3. Samenwerking met UA rond innovatie

POM Antwerpen en meer bepaald haar campus in Niel, het Wetenschapspark Universiteit Antwerpen, stimuleren de samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen. Dit doen we met

het oog op nieuwe, interessante inzichten die bedrijven kunnen doorvertalen naar vermarktbare innovaties. We merken dat de drempel voor vele bedrijven om de hand te reiken naar kennisinstellingen en onderzoekscentra nog steeds groot is. Daarom hebben we het dienstenaanbod binnen de universiteit, hogescholen en andere kennisinstellingen (zoals bv. VITO) inzichtelijk gemaakt aan de hand van introductiefiches. Deze fiches geven duidelijk weer welke onderzoeksgroepen en kernfaciliteiten open staan voor samenwerking met bedrijven. We focussen expliciet op het dienstenaanbod, de unieke expertise en de geavanceerde apparatuur die vanuit de kennisinstellingen wordt aangeboden. Door één duidelijke contactpersoon naar voren te schuiven, wordt de drempel om effectief contact te leggen verder verlaagd.

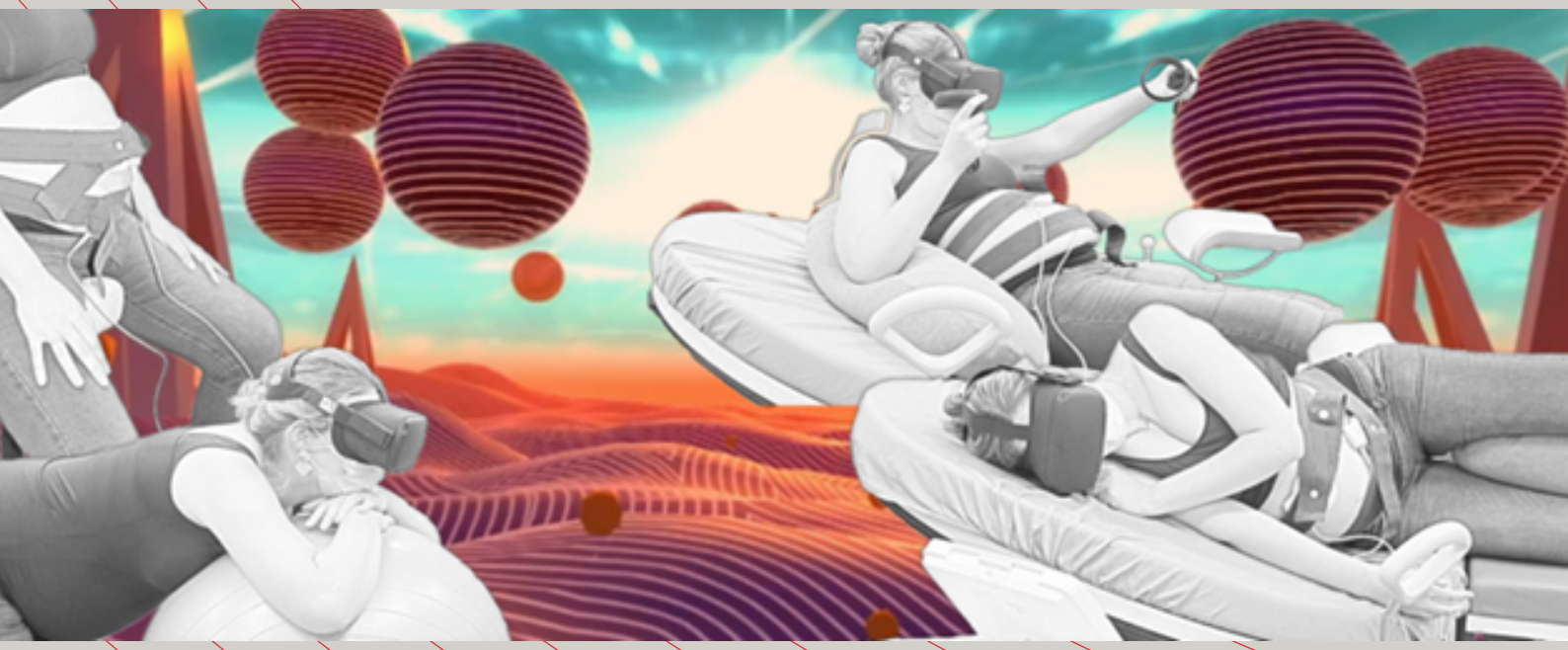

Foto (fotogrammetriestudio voor fotorealistische 3D-scanning) en illustratie (Virtueel pijnmanagement met VR-brillen tijdens de arbeid) uit de fiche van Immersive lab, AP Hogeschool.

De fiches bundelen we op https://www.wetenschapsparkuantwerpen.be/nl/knowhow-ecosystems/kennisinstellingen/ en aanvullend zetten we ze op regelmatige basis in de kijker via de LinkedIn pagina van het Wetenschapspark. Eind 2024 waren er reeds 17 fiches beschikbaar, verdeeld over de toepassingsdomeinen Gezondheid, Milieu, Digitale technologie & High Tech en Agro. Zowel diensten vanuit Universiteit Antwerpen, UZA, AP Hogeschool, Thomas More als VITO zijn hier momenteel in vertegenwoordigd.

Sfeerbeelden van het 'Flow Towards Your Goal' event op het Wetenschapspark

Onderzoeksgroepen en kernfaciliteiten krijgen bovendien de kans om op het park te vertellen wat hun expertise of aanbod precies inhoudt. Zo nodigen we onderzoeksgroepen, kernfaciliteiten of Industrieel OnderzoeksFonds (IOF) consortia uit om hun dienstenaanbod voor te stellen aan de bedrijven op het park en het bredere netwerk van POM Antwerpen. Aansluitend voorzien we dan de mogelijkheid om 1-op-1 gesprekken aan te knopen. Een voorbeeld van dergelijke events in 2024 was 'Flow towards your Goal' waarbij de kernfaciliteit FACSUA van UAntwerpen met steun van Becton Dickinson haar diensten voor flowcytometrie toelichtte aan 75 geïnteresseerden.

4. APBC 10 jaar

In 2024 vierde ANTWERP. POWERED BY CREATIVES. (APBC) 10 jaar werken met en voor de creatieve sector. APBC, opgericht in 2014 als samenwerkingsverband tussen de POM Antwerpen/Provincie Antwerpen, stad Antwerpen en De Winkelhaak, is een community voor creatieve ondernemers in de provincie Antwerpen. Binnen APBC brengen we ondernemers en organisaties samen die geloven in de kracht van samenwerking en de meerwaarde van de creatieve industrie als aandrijver voor innovatie in tal van sectoren, zoals life sciences, logistiek en bouw.

Design: Een krachtige economische motor voor provincie Antwerpen.

Sinds de oprichting van APBC hebben we in de designsector in de provincie een duidelijke economische versnelling gezien, met een sterke groei in werkgelegenheid, omzet en toegevoegde waarde. De sector is nu een mature speler binnen de economie, met grotere bedrijven die een internationaal klantenbestand aanspreken en deze klanten gericht ondersteunen in hun innovatie. Van 2013 tot 2021 steeg de bruto toegevoegde waarde van de designsector in de provincie Antwerpen met 67,8%, van 1,1 miljard naar 1,9 miljard, goed voor bijna 50% van de Vlaamse omzet in design. We zien ook een verdubbeling van het aantal zelfstandigen in de sector.

10 jaar APBC in cijfers

- +3000 creatieve ondernemers in ons actieve netwerk
- 250+ Award Winning Designers
- 300+ opdrachtgevers gelinkt aan creatives, geleidt tot 130+ samenwerkingen (Hire a Creative 2020-2022)
- 70+ afgeronde innovatietrajecten waarvan 8 in bouwsector ism Kamp C
- Talloze grote en kleine evenementen die ondernemers met elkaar verbinden
- Jaarlijks jobevent voor studenten product- en service design
- Jaarlijkse TEDx waar bedrijfsleiders en toonaangevende designers elkaar aan tafel ontmoeten

5. Talentontwikkeling:

Samenwerking met ViTalent + Summer School

De farmaceutische industrie blijft een belangrijke werkgever in Vlaanderen. Zowat alle grote farmaspelers zijn hier vertegenwoordigd. Geneesmiddelen maken vereist specifieke infrastructuur in de vorm van cleanrooms en gespecialiseerde laboratoria. Werken in dergelijke omgeving vereist specifieke vaardigheden, competenties en attitudes. Op het wetenschapspark faciliteert POM spelers die jongeren voorbereiden op een job in de sector.

Zo gelooft POM sterk in ViTalent, het allereerste gespecialiseerde opleidingscentrum voor de farma en biotech in Vlaanderen, dat zich op het wetenschapspark vestigde. In 2024 trainde ViTalent liefst 1936 cursisten. Daaronder ook enkele leerkrachten uit het provinciale onderwijs die lesgeven aan het zesde jaar Biotechnologische en Chemische Technieken (BCT) en Biotechnologische en Chemische Wetenschappen (BCW). Zij kregen de kans om zelf te ervaren wat werken in een GMP omgeving inhoudt, waarna ViTalent mede op basis van hun input een eerste opleiding 'Biotech Technieken' voor het secundaire onderwijs vorm gaf. Intussen werd deze praktijkgerichte training, in samenwerking met RTC Antwerpen doorontwikkeld en biedt ze studenten een unieke blik achter de schermen van de life sciences-industrie.

En tot slot vond de derde editie van de ATMP GMP Summer School plaats waar opnieuw 40 laatstejaars labotechnieken van Thomas More, AP en KdG gedurende drie dagen het volledige proces van productie- en kwaliteitscontrole van een geneesmiddel doorliepen. Met financiële steun van Johnson & Johnson Innovative Medicine en middelen vanuit de sectorale budgetten voor onderwijs en arbeidsmarkt, en dankzij de expertise van gastsprekers die hun unieke ervaring delen, kan POM jonge mensen laten kennismaken met GMP productieomgevingen en bedrijven bijstaan bij het vinden van gespecialiseerd personeel. De studenten zelf zijn eveneens positief, met bijvoorbeeld Jarne Custers van Thomas More die aangaf dat de cursus zijn begrip van GMP aanzienlijk heeft vergroot. "GMP kunnen meemaken in een labo, net als het kunnen gownen en werken in een cleanroom is een echte ervaring op zich. Ik ga de cursus zeker aanraden bij medestudenten. Onze basis over GMP was er al maar dat hebben we nu kunnen uitbreiden."

De joblounge tijdens het We Are Chemistry Jobevent op 27 maart 2024.

We Are Chemistry Jobevent

Een van de belangrijkste speerpuntsectoren in de provincie Antwerpen is life sciences. We Are Chemistry (WAC) is in 2012 opgestart door POM Antwerpen met steun van essenscia vlaanderen en de Provincie Antwerpen op uitdrukkelijke vraag van de industrie. De sector is in Vlaanderen goed voor 66.000 jobs en blijft een van de grootste en snelst groeiende industrieën. Toch staat de sector voor een cruciale uitdaging: 1 op de 3 werknemers is ouder dan 50 jaar. Bedrijven hebben daarom nood aan jong talent om de vergrijzing op de werkvloer te compenseren en de sector verder te ontwikkelen. Meer dan 6.000 nieuwe banen kwamen er de afgelopen 10 jaar bij, maar de vraag naar onder meer jonge ingenieurs, technisch geschoolde profielen en data-analisten blijft groot. De snelle technologische evoluties, de toenemende digitalisering en de urgentie van de energie- en klimaattransitie vragen om frisse ideeën en creatieve oplossingen die de sector kunnen helpen groeien. Met meer dan 300 vacatures bij de 30 deelnemende bedrijven, is het signaal duidelijk: zelfs in economische uitdagende tijden biedt de chemie- en farmasector heel wat boeiende jobkansen.

Hier komt het jobevent We Are Chemistry in beeld, dit jobevent heeft de ambitie om de match tussen bedrijven en werkzoekenden te bevorderen. Op 27 maart 2024 vond de 13de editie plaats in BluePoint Antwerpen, POM Antwerpen bracht zo'n 350 werkzoekenden / studenten en 120 vertegenwoordigers van bedrijven bij elkaar. Bedrijven stellen er zich voor tijdens speedpresentaties aan de hand van een unieke mindmap. Een bewuste keuze, omdat op die manier KMO's en multinationals alvast visueel met gelijke wapens strijden. Nadien volgt de joblounge waar de werkzoekenden / studenten in gesprek kunnen gaan met de bedrijven. Ze ontdekken of er een effectieve match is tussen hen en het bedrijf en gaan hopelijk naar huis met hun droomjob.

We Are Chemistry is in de loop van de jaren kunnen uitgroeien tot een jobevent met een eigen formule die gesmaakt wordt door zowel de bedrijven als de werkzoekenden. Dankzij deze formule en interactieve aanpak kunnen werkzoekenden en bedrijven snel en efficiënt in contact komen. De We Are Chemistry-app speelt een sleutelrol in dit verhaal door het eenvoudig te maken om verbindingen te leggen.

6. WESHARE: energiegemeenschappen als hefboom voor een succesvolle energietransitie

WESHARE, dat in het najaar van 2024 van start ging, is een 36 maanden durend Europees project dat wordt gecoördineerd door RIMOND SRL https://rimond.com/ en wordt uitgevoerd door een consortium van partners:

- aicep Global Parques https://globalparques.pt/
- ENA - Agência de Energia e Ambiente da Arrábida https://www.ena.com.pt/
- Genera Group https://generagroup.it/
- GISA (Getafe Iniciativas) https://www.getafeiniciativas.es/
- POM Antwerpen https://www.pomantwerpen.be/
- ZuidtrAnt https://www.zuidtrant.be/
- LOW Associates https://www.loweurope.eu/

Het brengt een diverse groep belanghebbenden samen, waaronder bedrijven, lokale overheden en leveranciers van energiediensten om vormen van energiedelen te stimuleren om de kosten te verlagen, de efficiëntie te verbeteren en de energiezekerheid te vergroten.

Tijdens de pilootfase zullen bedrijvenparken via energiedelen in België, Portugal en Spanje aantonen hoe collectieve energieoplossingen de overgang naar groene energie in Europa kunnen stimuleren. Deze pilots dienen als model en moedigen bedrijven in heel Europa aan om een vergelijkbare aanpak te volgen.

Om dit te bereiken, ondernemen de WESHARE-partners belangrijke activiteiten die zorgen voor een uitgebreide en effectieve implementatie. Door middel van deze gezamenlijke inspanning

voorziet WESHARE bedrijven van de hulpmiddelen, inzichten en beleidsondersteuning die nodig zijn om over te stappen op groener en efficiënter energiegebruik, waarmee wordt bijgedragen aan de Europese doelstellingen voor klimaatneutraliteit in 2050.

Concreet realiseerde POM Antwerpen in 2024:

Kick-off van een nieuwe energiegemeenschap in Kalmthout en Kapellen

In november 2024 stelden ZuidtrAnt en POM Antwerpen voor om binnen het bedrijventerrein Bosduin VZW in Kalmthout en Kapellen samen te werken rond energie. De raad van bestuur van de vzw besliste om formeel het proces op te starten voor de oprichting van een lokale energiegemeenschap.

Workshop rond energie-uitwisseling

In december 2024 organiseerde POM Antwerpen een workshop om meer inzicht te geven in de mogelijkheden en beperkingen van energie-uitwisseling, de regelgeving daaromtrent en de elektriciteitsprijzen in België (Vlaanderen), Portugal, Spanje en Italië. Deze inzichten vormen een waardevolle basis om haalbare businessmodellen te ontwikkelen en te testen, met het oog op een bredere uitrol van energiegemeenschappen voor bedrijven in heel Europa.

7. Life Aclima: beschrijving rol in project en concrete voorbeelden

POM ondersteunt in het LIFE Aclima project lokale besturen, bedrijven op bedrijventerreinen en land- en tuinbouwers bij klimaatadaptatie. In samenwerking met de provinciale praktijkcentra verzekeren en verduurzamen we zo de watervoorziening van land- en tuinbouwbedrijven via klimaatadaptatietrajecten..

Hoe maken we bedrijventerreinen klimaatrobuust?

Klassiek ontwikkelden we infrastructuur op bedrijventerreinen, vooral om wateroverlast te voorkomen. De afgelopen jaren zijn we meer gaan inzetten op herontwikkelingen, en op klimaatadaptatie in functie van wateroverschotten én -tekorten. Op de bedrijventerreinen hebben we al een aantal projecten gerealiseerd waarbij collectieve waterbuffers werden gerealiseerd.

In het LIFE Aclima-project gaan we nog een stapje verder. We kunnen immers kostenefficiënter te werk gaan, en veel meer maatschappelijke winst realiseren als we de link leggen tussen het bedrijventerrein en omliggende natuur- of landbouwgebieden.

Hiervoor hebben we via het water+land+schap-project “waterkansenkaarten” ontwikkeld, in samenwerking met lokale besturen, waterbeheerders en land- en tuinbouwers. We gebruiken die als basis om de terreinsituatie te analyseren en kansen en bedreigingen te detecteren.

Via de klimaatadaptatietrajecten brengen we sleutelpersonen samen en werken we projectideeen uit. Zo zorgen we voor synergie tussen bedrijventerreinen en de directe omgeving, waarbij we maximaal inzetten op hergebruik en infiltratie. We hebben al een aantal klimaatadaptatietrajecten uitgewerkt op KMO-Zone Blauwe Steen in Kontich, op Terbekehof in Wilrijk en Aartselaar en op Veiling Zuid in Sint-Katelijne-Waver.

Deze projecten zijn heel belangrijk voor onze economie, maar leveren vooral geen directe return op voor de POM. Er zijn wel veel maatschappelijke winsten te boeken, en de schade door droogte of wateroverlast beperkt kan worden. We werken daarom voornamelijk via subsidieprojecten (LIFE Aclima, landinrichtingsproject Water+Land+Schap) om projectkansen te detecteren.